

פרחים בקנה

סדרת כתבות המציגה מדי חודש תערוכה בנושא משתנה, ומספקת הזדמנות להתעדכן בעבודות של מיטב האמנים העכשוויים, בארץ ובעולם. והחודש, עם הגעתו הרשמית של האביב, מבחר עבודות העוסקות בפרחים, ומפגינות מגוון צורות של התייחסות עכשווית לאחד מן הדימויים השכיחים והוותיקים ביותר בתולדות האמנות

אוצרת רונית הררי

אינדקס בוטני

דוד עדיקא

2015, "Stable Brown VM84"

מתוך התערוכה "מאסף", בית האמנים ירושלים, באדיבות האמן וגלריה ברורמן, תל אביב

והמוקפד שנוצר בין הסחלבים עצמם לבין הרקע האקסקלוסיבי שכל אחד מהם מקבל, מרכיב תצוגה נדיבה ופתיינית המהדהדת את הפוטנציאל הפוטוגני של האובייקט להשתנות שוב ושוב ולהיות מונצח בידי הצופה, בה בעת שהוא מערער על תקפותה השרירותית של התצוגה המוזיאלית, תכניה ומשמעויותיה, כותבת אוצרת התערוכה טלי בן נון. "האינדקס הבוטני והצבעוני מצטייר כקיר זיכרון, אנדרטה המנציחה לא רק יופי והדר, אלא משאירה פתח גם למוות, לתהליך הקמילה הטבעי של הפרח לחלחל פנימה ולהפר את השלמות".

מיצב הקיר של דוד עדיקא Stable Brown VM84, שנוצר במיוחד עבור התערוכה "מאסף" בבית האמנים בירושלים (אוצרת טלי בן נון), הוא אינדקס בוטני וצבעוני הממשיך את הדיון של האמן בצבע ובשפת הצילום. פרח הסחלב הוא דימוי מוכר בפולחן הבורגני שהפך למסמן רווי משמעויות של יופי, פיתוי, אקזוטיקה ותשוקה. עדיקא משתמש במניפולטיביות של דימוי הסחלב והופך אותו למושא מחקר טיפולוגי, קטלוגי ואנתרופולוגי. שמונה סוגים של סחלבים במנעד צבעוני המשתנה בניואנס הדרגתי, ניצבים על רקע מבהיר לכהה. "התחביר העדין

צילום: ליאת אילנינג

אוהבת, לא אוהבת

ליאת אלבלינג

"For Each Time I Wanted to Leave # 1", 2011, הדפסת פיגמנט, 60x50 ס"מ
באדיבות האמנית

הטקסית של ילדים המורטים עלי כותרת של פרח, תוך דקלום "אוהב" ו"לא אוהב" לסירוגין, עד לתשובתו הגורלית של העלה האחרון. בסדרה זו ממשיכה אלבלינג בריונה אודות אמינותו של הצילום, באמצעות זיוף של המציאות המוכרת וצילום ישיר שלה. בנוסף היא מחדדת בסדרה זו את הקשר בין צילום לבין צרכנות. תהליך היצירה כרוך בהמתתם של פרחים אמיתיים כדי ליצור פרחים חדשים במקומם, ופעולת הצילום משיבה אותם למעגל הצריכה, הן כזני פרחים חדשים ואקזוטיים והן כאוביקט אמנותי נחשק ונסחר.

סדרת התצלומים המכונה "לכל פעם שרציתי לעזוב", מתעדת חמישה סידורי פרחים שיצרה האמנית ליאת אלבלינג מפירוק של חלקי פרחים שונים. במסגרת תהליך היצירה תלשה האמנית עלי כותרת ופירקה פרחים מסוגים שונים למרכיביהם. לאחר מכן חיברה בעזרת דבק חם איברים שונים של הפרחים - עלי כותרת, עלי גביע, גבעולים ועוד - לכדי פרח חדש. לכל פרח נבחרו בקפידה אגרטל, רקע מתאים ומנעד צבעוני הולם, המגולמים בתצלום הסופי. שם הסדרה, כמו תהליך היצירה העומד בבסיסה, מזכיר את הפעולה

חי, צומח, דומם

Gerda Steiner & Jörg Lenzlinger

"The last Wilderness for Patent Nr. 2013, "PBR'RYN 2008019
טכניקה מעורבת. 260x110x90 ס"מ,
Buchmann Galerie, Berlin Lugano
באדיבות האמנים

עבודותיהם של צמד האמנים השווייצרים גרדה שטיינר ויורג לינצלינגר הן מעין פיסות נוף מלאכותיות הנוצרות תמיד עבור חלל התצוגה. הם בוראים עולמות פנטסטיים קסומים מלאים בפרטי פרטים מעוררי השתאות, המשלבים בין צמחים אמיתיים למלאכותיים, בין פרחים, ענפים וחלקי פוחלצים לפסולת תעשייתית, ובין חומרים אורגניים לחפצים שונים. בשנת 2004 יצרו עבודה בהשראת מעבדת השורשים בגן הבוטני באוניברסיטת תל אביב עבודת התערוכה "Rose c'est la Vie שהוצגה במוזיאון תל אביב (אוצרת עדנה מושנזון). בשנת 2007 הפכו משרד כברזיל לגן פראי, שבו צמחים אמיתיים ומלאכותיים משתרגים בערבוביה עד תקרת החדר, ובשנת 2008 הצמיחו גן תת קרקעי בתנאי חושך מוחלט בתוך מכרה כסף ישן בעיירת כורים בצרפת. בכך חוקרים השניים מושגים כמו אור וחושך, יופי וסכנה וחיים ומוות, וכמובן את יחסו הסבוך של האדם אל הטבע.

התפוצצות

אורי גרשט

"Blow Up", ללא כותרת 3, 2007, 240x180 ס"מ, באדיבות האמן וגלריה נגא, תל אביב

של העין האנושית לקלוט ולעבד. הטכנולוגיה הדיגיטלית החדשנית אפשרה לגרשט ליצור גרסאות עכשוויות לציורי הטבע הדומם, המהדהדות הן למראה ציורי השמן המסורתיים, והן לאיום הכליה והמוות שהיה מגולם בהם. לעומת ציורים אלו, שניסו לשמר רגעים שקפאו בזמן, הקומפוזיציות של גרשט מופרות על ידי התערבויות מהירות ואלים. הפרחים הופכים לקורבנותיה של פעולה ברוטאלית ואלים, ובו זמנית חושפים את היופי טורד המנוחה הטמון בפעולת ההרס. בה במידה חוקרת הסדרה את מערכות היחסים בין צילום, קולנוע וטכנולוגיה תוך בחינת שאלות פילוסופיות בסיסיות אודות תפיסה אופטית, תפיסת הזמן והיחסים בין הדימוי הצילומי למציאות.

בשנים 2006-2008 יצר אורי גרשט סידורי פרחים באגרטים ולאחר מכן פוצץ אותם, כשהוא מצלם את ההתפוצצות בווידיאו ובצילומי סטילס במצלמות HD בעלות מהירויות גבוהות. סדרת התצלומים "Blow Up" מבוססת על דימוי הקוץ מו'אנר ציורי הטבע הדומם (Still Life) המעוגנים במסורת של תולדות האמנות, ובאופן ספציפי מציור מהמאה ה-19 של הצייר הצרפתי אנרי פנטן-לטור (Henri Fantin-Latour), שהיה ידוע בציורי הפרחים והפורטרטים שלו. התצלומים המרהיבים מבוססים על טכנולוגיית צילום מתקדמת המאפשרת להקפיא שברירי שניות, וכל אחד מהם לוכד רגע אחר בהתפוצצות בקצב של 1/6000 של שנייה - קצב מהיר מכפי יכולתה

רקמה עכשווית

Danielle Clough

ורד אחד, מתוך הסדרה "What a Racket", צמר וחוט רקמה על מחבט סקווש קראמי, 68x20 ס"מ, באדיבות האמנית

דניאל קלאף היא צלמת, מעצבת ואמנית בינתחומית מקייפטאון, דרום אפריקה, המתמחה הן באמנות דיגיטלית והן בעבודות טקסטיל ורקמה. היא ידועה בסדרת עבודות רקמה צבעוניות ויפהפיות, רבות מהן של פרחים, על גבי מחבטי וינטג', בעיקר מחבטי טניס ובדמינטון ישנים שמצאה בשוקי פשפשים. היא אינה משתמשת בכד רקע לעבודת הרקמה, וחוטי השתי וערב של המחבט הם המכתבים את עיצוב הדימוי ומחזיקים את חוטי הרקמה הנטוויים ביניהם. בכך היא מפגינה טיפול עכשווי, מודע לעצמו ומלא הומור, במקורותיה של עבודת רקמת הגובלן הקלאסית, ומשלבת בין תחומים שנחשבים נשיים וגבריים כמופגן - מלאכת התפירה והרקמה מחד גיסא, וספורט מאידך גיסא.

תערוכה על הנייר

צילום: Werner Scheuermann

עיר הורדים

Ottmar Hörl

"1000 Roses for Zweibrücken", 2012, ורדי פלסטיק, כל ורד 23x32x32 ס"מ, באדיבות האמן

האמן הגרמני המגוון אוטמר הורל רואה באמנות צורת תקשורת, כלי לרכישת ידע ועיקרון המארגן את המציאות ומשפיע על החברה, ונודע בפרויקטים הציבוריים גדולי הממדים שלו הנשענים על עקרונות אלה ומגיעים אל קהלים רחבים, שאינם נחשפים בדרך כלל לאמנות. כזהו מיצב הוורדים שבנה בעיר צוויברוקן (Zweibrücken) בגרמניה, הידועה כ"עיר הוורדים" בזכות גן הוורדים של הנסיכה הילדגראד מבוואריה הנמצא בעיר, שבו גדלים יותר מ-60 אלף ורדים מ-2,000 זנים שונים. מיצב החוצות המרשים שבנה הורל בכיכר העיר מורכב מאלף ורדי פלסטיק אדומים, שהוצבו על הקרקע על גבי מסגרת שתי וערב למשך חודש ימים. המראה המרשים שעורר תגובות ושיחה, הפך בכך ל"פיסול חברתי" המשפיע על תקשורת בין אנשים. הפרחים עצמם, בקוטר של כ-30 ס"מ האחד, הוצעו למכירה כמזכרת מן המיצב הבלתי נשכח.

ורד מעץ

Yoshihiro Suda

"ורד", 2015, עץ צבוע באדיבות האמן וגלריה Loock, ברלין

האמן היפני יושירו סודה, החי ופועל בטוקיו, ידוע בפסלי הפרחים והצמחים המעודנים שלו, העשויים עץ בטכניקת גילוף יפנית עתיקה, וצבועים ביד בפיגמנטים יפנים מסורתיים. הוא מציב את פסלי העץ הריאליסטיים להפליא - פרחים, ענפים ועשב - בפנינות בלתי צפויות וזניחות בחללי התצוגה, וכך הן הופכות לחלק בלתי נפרד מן הקונספט האמנותי. בהצבות אלה הוא יוצר אתרים שבהם הטבע והאמנות חד הם, ומפנה את המבט אל פנינות נשכחות בחלל, ואל היופי הפשוט הנמצא בכל דבר. מיצביו המינימליסטיים שואבים השראה מפילוסופיית ה"ma" היפנית, מושג שיכול לקבל טווח רחב של משמעויות, החל מ"כלום", דרך "בין לבין" או "פער", וכלה ב"משהו". כוחה של עבודתו נובע מן המפגש המפתיע בין הסביבה, האובייקט והצופה. התייחסותו המוקפדת והמעודנת של האמן לאופן שבו אובייקט טבעי עובר טרנספורמציה והופך להיות אובייקט אמנותי, המעבר מן הטבע אל חלל הפנים של הגלריה, ומיקומם יוצא הדופן והכמעט אגבי של הפסלים, הם המקנים למיצביו משמעות בהקשר פילוסופי זה.

כמו פרפר לאש

Mat Collishaw

"Effigy" (דמות), 2013, מתוך סדרת הפרחים הנשרפים, הדפסת צבע, 120x89 ס"מ

בעבודותיו של האמן הבריטי מאט קולישו דימויים מפתים ויזואלית מסמלים יופי טמא או עונג אסור. הוא החל ליצור דימויי פרחים יפהפיים אך בו זמנית מעוררי פלצות כבר בשנת 2002, ומאז הם מופיעים כדימוי חוזר בעבודותיו. בין עבודותיו סדרת פסלי פרחים בשרניים ריאליסטיים להחריד, שמבט מקרוב מגלה כי המרקם של עליהם נדמה לבשר של חיה מודלק כביבים מוגלתיים. בסדרת העבודות "פרחים נשרפים" נראים פרחים עולים בלהבות על רקע שחור ואפל, מתכלים באש המלחכת אותם אך גם נעים בכוח להבותיה כאילו קיבלו חיים משלהם. האש בעבודה מופיעה ככוח מסוכן אך מושך, וכורכת אלה באלה מושגים כמו אשליה, פיתוי והרס. בעבודות אלה בולטת רגישותו של קולישו הבריטי להיסטוריית הערכים הוויקטוריאניים של מולדתו, המקדשים מהוגנות חיצונית שתחתיה רוחשים דחפים קמאיים בווערים.

תערוכה על הנייר

תשוקה בוערת

Marc Quinn

"Burning Desire", 2011, ברונזה צבועה, 436x394x216 ס"מ, משקל 2,350 ק"ג אחוזת Chatsworth, בריטניה

האמן הבריטי מארק קוויין, המזוהה עם קבוצת ה-YBA (Young British Artists), התפרסם בראשית שנות ה-90 כשיצר פסל של ראשו עשוי מדמו הקפוא. פסליו עוסקים לא אחת בנושאים הקשורים בתמותה ובזמניות של החיים, וחוקרים את צפונותיו של הגוף האנושי ואת עושרו של הטבע. הוא משלב בעבודותיו תהליכים מדעיים, ומרבה להשתמש בדימויים של פרחים. בשנת 2012 הציב קוויין בגני אחוזת צ'טסורת' (Chatsworth) בבריטניה פסל כגובה של סחלב בצבע אדום בוהק ועז בגובה של כארבעה מטרים, החוגג את קיומו של הגן כצורה אמנותית. הפסל נועד להימכר בתערוכת המכירה השנתית של פסלי ענק של סות ביס שהתקיימה במקום. על אף שהפסל עשוי ברונזה, הוא מעלה על הדעת את פסלי הפרחים הקפואים שיצר האמן באמצעות חניטת פרחים אמיתיים בשיא פריחתם בתוך סיליקון קפוא. הפרחים אמנם מתים בתהליך ההקפאה, אך בו זמנית מונצחים בפריחתם הבוהקת והמרהיבה. בדומה לסחלב הברונזה הבולט בפריחתו המלאכותית ועזת הצבע, זועק את זרותו האקזוטית על רקע הגן האנגלי המהוגן.

פושטים מדים

Peter Rösel

"Lilly Pond", 1997, פרחים תפורים ממדי שוטרים גרמנים. מתוך אוסף MMK Museum für Moderne Kunst, Frankfurt am Main, באדיבות האמן

האמן הגרמני פיטר רוסל תופר ויוצר פרחים וצמחים שונים ממדי שוטרים גרמנים. מקטורנים בצבע האקי, מכנסיים בהירים, חפתי שרוולים לבנים ואפילו כומתות, הופכים תחת ידיו לצמחים שונים, ריאליסטיים להפליא למראה. הוא יוצר דימויים מלאי סתירות המורכבים מאלמנטים מנוגדים ומתייחסים ליחסי הגומלין ולמאזן הכוחות בין טבע ותרבות: מצד אחד פרחים מעודנים, פתייניים וחושניים, מצד שני מדי שוטרים גרמנים אחידים המעלים על הדעת פעולות של משטור ושליטה כוחניות לעתים. רוב הצמחים שהוא יוצר הם צמחי נוי שהאדם מגדל להנאתו: אגם ובו חבצלות מים - דימוי המזוהה יותר מכל עם ציוריו המפורסמים של קלוד מונה, צמח פיקוס בעציץ ביתי או צמח מטפס בעל עלעלים זעירים המשתרג על גבי גדר תיל. בכך מתייחס רוסל בצורה מרומזת לניסיונותיו החוזרים ונשנים של האדם למשטר את הטבע ולנכס אותו לצרכיו, לתרבת את הצמחים הגדלים בו ולהשתמש בהם כאלמנט דקורטיבי המנעים את זמנו בבית או במשרד. הטבע עובר תחת ידיו של רוסל טרנספורמציה אסתטית המדגישה את הפיכתו לדימוי.

צילום: Axel Schneider